

USA a Latinská Amerika

- dlouhodobé obchodní vazby mezi anglickými a španělskými koloniemi na americkém kontinentu
- války za nezávislosti – pomoc Španělska vzbouřeným anglickým koloniím → ideologické ovlivňování latinskoamerických kreolů
- USA – strach z jinakosti, obrana hranic a „americké identity“, legitimita boje proti „barbarům“
- hlad po půdě, surovinách a pracovní síle

1826 Monroeova doktrína

- americká pevnina nebude od této chvíle předmětem kolonizace žádné evropské mocnosti
- politický systém evropských mocností se liší od systému USA, a ty by považovaly pokusy rozšířit evropský systém kdekoli na této polokouli za ohrožení míru a své bezpečnosti
- USA nebudou zasahovat do stávajících evropských kolonií
- USA se nebudou vměšovat do vnitřních záležitostí evropských zemí a do jejich válek

- 1846-48 válka s Mexikem → nakročení USA k imperiální politice v Latinské Americe
- *Manifest Destiny* („zjevený úděl“) – americká expanze jako samozřejmá a Bohem určená; nadřazenost americké civilizace a americké rasy
- soupeření s Velkou Británií o námořní dominanci v Karibiku
- americké investice a americké intervence v Latinské Americe v 19. století
- 1898 USA okupují Filipíny (do 1946), získávají Portoriko (od 1952 „přidružené území“ – neplatí federální daně, obyvatelé občany bez volebního práva)

- 1904 – dodatek Theodora Roosevelta k Monroeově doktríně – „politika velkého klacku“ (*big stick*)

„Na západní polokouli může věrnost Monroeově doktríně donutit Spojené státy, aby, ač nerady, ve flagrantních případech špatného počínání nebo neschopnosti vykonávaly mezinárodní policejní moc.“

- USA jako průmyslová velmoc
potřeba odbytišť a surovin

William Allen Rogers, *New York Herald*, 1904

- 30. léta – Francis Delano Roosevelt – „politika dobrého sousedství“ (mj. zrušení Plattova dodatku) → „dolarová diplomacie“
- 1942 - meziamerická konference v Rio de Janeiro – snaha USA získat spojení latinskoamerických států v boji proti Německu a Japonsku
- druhá světová válka jako příležitost k prosazení amerického vojenského vlivu
- po válce oboustranné zintenzivnění obchodu, americké investice

- 1846-48 válka s Mexikem, získání území → oživení úvah o stavbě kanálu ve Střední Americe
- spory Velkou Británií o Nikaraguu → Panama
- nový podnět – 1898 Filipíny → asijské trhy

Panama

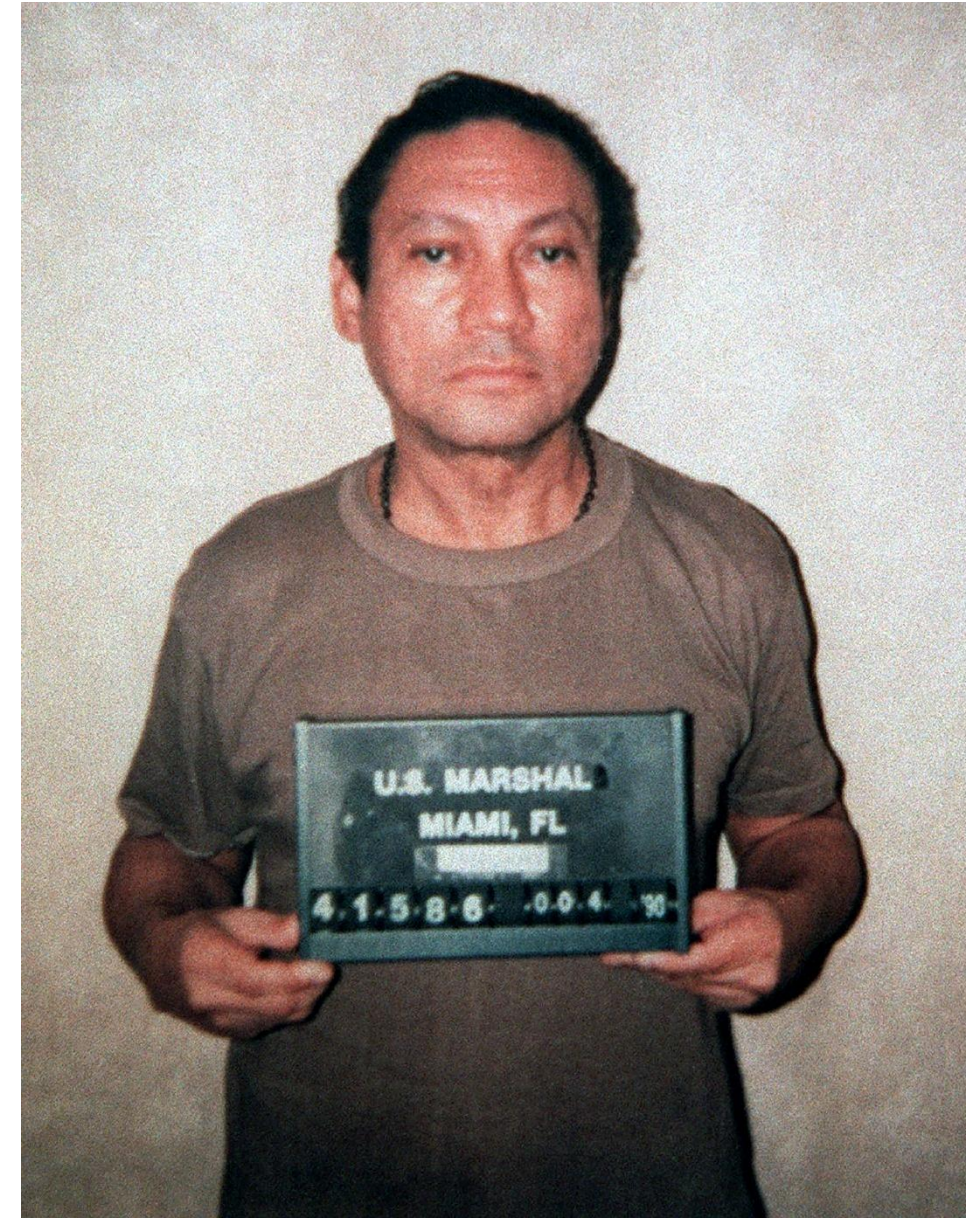
- 1855 železnice přes Panamskou šíji – vybudována jako americká investice
- 1881-1887 - Lessepsova společnost neúspěšně budovala kanál v Panamě – snaha USA podnik převzít – nesouhlas Kolumbie
- 1903 odtržení Panamy od Kolumbie, vzápětí dohoda o odstoupení území
- 1914 průplav otevřen

- 1977 dohoda o návratu suverenity nad průplavem Panamě
- 1999 po období společné správy předání kanálu

Spojený svět, rozdělená země.

- 1981-1989 - Manuel Noriega ovládal Panamu – obchod s narkotiky, pašování zbraní, praní peněz pro kolumbijské kartely
- na výplatní listině CIA
- 1989 invaze amerických jednotek
- Noriega odsouzen na 40 let vězení

studená válka

- 1947 – Harry Truman – „doktrína zadržování komunismu“
- 1961 – John F. Kennedy – „Aliance pro pokrok“ (*Alliance for Progress*)

Mírové sbory (*Peace Corps*)

- po 1989 USA jediná supervelmoc

s koncem studené války nutno přehodnotit ideologickou základnu imperiálních ambicí USA v Latinské Americe → válka proti drogám → válka proti teroru (*narcoterrorism*)

Kolumbie

- po většinu 20. století demokracie – ale oligarchický politický systém, významná role armády
- tradice rolnického odporu, podpora USA kolumbijským vládám v jeho potlačování

- 1964 - Revoluční ozbrojené síly Kolumbie (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia, FARC)
- Vojsko národního osvobození (Ejército de Liberación Nacional, ELN)
- 1970 – Hnutí 19. dubna (Movimiento 19 de Abril, M-19)
- od 80. let expanduje produkce drog (kokain) – střety mezi narkogangy a partyzány

- 90. léta 20. století – boj s drogami rozprašováním pesticidů
- do války s gerilami zapojena armáda i soukromé jednotky
- po 1999 – Plan Colombia (Bill Clinton) - agresivní protidrogová kampaň, která zvýšila vojenskou přítomnost USA v Kolumbii a zapletla americké síly do protipovstalecké války
- po 2001 jisté úspěchy, rozbití hlavních gangů (Cali a Medellín)
- 2016 – dohoda kolumbijské vlády s FARC. Ale mezitím zprostředkovatelskou roli v obchodu s drogami převzaly gangy v Mexiku

Mexiko – 1994 NAFTA (North American Free Trade Agreement) – usnadnění tranzitu drog

po roce 2000 největší světový producent syntetických drog

bezmoc státu tváří v tvář gangům, korupce, zastrasování

Demonstrace připomínající 43 zmizelých studentů v Iguale (Mexiko), 2015

americké podniky - znečišťování životního prostředí

maquiladoras - montovny

Demonstrace v Monterrey (Mexiko),
2024, proti rafinerii Pemex.

Venezuela

- dlouhodobá závislost na vývozu ropy → nízké daně, ochromení rozvoje zemědělství a průmyslu
- od 1976 ropný průmysl pod státní kontrolou
- 1998-2013 Hugo Chávez – populismus (*chavismo*), spojenectví s Kubou
- 2002 neúspěšný pokus CIA o převrat
- postupné zapojení Venezuely do obchodu s drogami

Hispánci/Latinos v USA

(Chicanos = Mexičané)

Hispánci/Latinos v USA

Bad Bunny (= Benito Antonio
Martínez Ocasio), Super Bowl 2026

Hispanci/Latinos v USA

- 1848 - anexe mexického území
- 30.-40. - léta program *brazeros* (= zemědělstí dělníci)
- po 1952 – Portoričané
- po 1959 - kubánská revoluce
- 2. pol. 20. stol. - občanské války, ekonomické problémy v celé Latinské Americe
- 1994 – NAFTA (= smlouva o volném obchodu mezi USA, Mexikem a Kanadou)

pronikání d

Alejandra Ocasio Cortés
(Demokratická strana)

- Hispánci jako ohrožení americké identity a kultury

- 1960 - v USA ca. 6 milionů Hispánců
- 2020 – ca. 60 milionů, 20% obyvatel USA

původní zóny:

- Jihozápad (= původní mexické území) – Mexičané
- východní pobřeží – Portoričané
- Florida – Kubánci
- New York, Los Angeles, Miami, Chicago

dnes na celém území USA

čtvrť Pilsen v Chicagu

- po 2025 - plán deportací, blokování imigrace do USA
→ ochromování lokálních ekonomik

FILMOVÝ KLUB:

ffabula

rise

s úvodním slovem
prof. Markéty Křížové, Ph.D.

20.5.
18:00
P300